

TISZÁNTUL

POLITIKAI LAP

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
DEBRECEN, FERENC JÓZSEF-UT 77. SZ.
TELEFON: 19-33. ÉS 33-67. SZÁM

Főszerkesztő Dr. HEGYMEGI KISS PÁL
Felelős szerkesztő Dr. GÖRGEY MÁRTON

ELŐFIZETÉSI ÁR: EGÉSZ ÉVRE 6— P
FÉLÉVRE 3— P
NEGYEDÉVRE 1.50 P

Fridrich István, volt miniszterelnök, érdekes nyilatkozata a román megszállás alatti közjogi helyzetről

A kommunizmus bukása után Debrecennek az oláh megszállás ideje alatt, tudvalevőleg Fridrich István miniszterelnök kormánya vezette a magyar állam ügyeit.

Ezért a „Tiszántul” szerkesztősége Fridrich István volt miniszterelnök, jelenleg is a magas képviselőház tagjához fordult, hogy adjon információt a nyilvánosság számára az akkori közjogi helyzetről. Fridrich István szíves volt nyilatkozni az alábbi kérdéseinkre:

I.

Nagyméltóságodnak a lapok közlései nyomán bizonyára tudomása van arról, hogy Debrecenben a kir. törvényszék előtt egy sajtóper kapcsán a román megszállás idejére vonatkozóan igen érdekes közjogi kérdések elvi vitája folyik. Ebben az időben Nagyméltóságod volt a kormány elnöke, így az egész ország közvéleménye érdeklődéssel várta azt, hogy Nagyméltóságodnak, mint a kormány elnökének az akkori viszonyok közt ezek tekintetében mi volt az álláspontja.

Hajlandó volna e Nagyméltóságod nyilatkozni?

Válasz. Természetes, hogy a közvélemény tájékoztatására hajlandó vagyok minden nyilatkozat megtételére, amely a hivatali titoktartás sérelme nélkül lehetséges. Ezt annál is inkább természetesnek tartom, mert hiszen abban az időben nem is volt módjában az ország közönségének, hogy a kormány álláspontját, — igen sokszor nehéz vergődéseit és küzdelmeit — megismerje.

II.

Mikor Nagyméltóságod a kommunizmus bukása után az első törvényes és alkotmányos kormányt megalakította, el volt-e már

döntve az új országhatárok kérdése? Nem volt e aggodalomra ok abban a tekintetben, hogy a románoknak sikerülni fog elérni annak a kívánságnak a teljesítését, hogy a Magyarországgal közös határvonal a Tisza legyen?

Válasz. Kormányom megalakításakor a trianoni határok nem voltak megállapítva. Azt gondoltuk, hogy súlyos megcsönkítésben lesz részünk, mert szomszédaink étvágya is nagy volt. Különösen aggódtunk a Tiszántulért, mert híreink érkeztek, hogy a románok a Zona occupata elnevezéssel egy olyan közigazgatási berendezést akartak csinálni, amely azt eredményezte volna, hogy ez a terület a magyar impérium alól teljesen kikerüljön. Ez az aggodalmunk még fokozódott, amikor a román katonai főparancsnokság tiltakozott az ellen, hogy a kormányom a Tiszántulon választások elrendelését előkészítse.

III.

Tette e Nagyméltóságod a Zona occupata területén olyan intézkedést, amely a magyar kormány jogainak érvényesítését jelentette volna a magyar területen a közigazgatásban?

Válasz. Arról volt tudomásom, hogy a Tiszántul egyes törvényhatóságaira a korábban megalakult szegedi kormány megbízásokat, illetve kinevezéseket adott a kormányhatalmat képviselő főispáni jogkör betöltésére. Ezeket a megbízásokat, illetve kinevezéseket azzal adta a szegedi kormány, hogy ez a megbízás csak addig az ideig tart, míg Budapest a törvényes és alkotmányos kormány meg nem alakul.

Amint a kormányomat megalakítottam egész természetes, hogy

első dologom volt a kormányhatalmat törvényesen képviselő főispánok hivatalbaállítását megkísérelni. De ebben a törekvésben állandóan szemben találtam magamat a megszálló hadsereg intézkedéseivel.

IV.

Ezek szzrint Hajdúvármegye és Debrecen sz. kir. város főispáni állására Szomjas Gusztávot azért nevezte ki Nagyméltóságod kormánya, hogy törvényes megbízottjaként lássa el a főispáni teendőket?

Válasz. Igen, amint már jeleztem, ez a cél vezetett.

V.

Nagyméltóságodnak volt-e tudomása arról, hogy Hajdúvármegyében és Debrecen sz. kir. város területén a főispáni teendőket, mint a magyar kormány megbízottja Rásó István, a mostani vármegyei alispán látta el?

Válasz. Ugy emlékszem, hogy Rásó István mostani alispán Hajdúvármegye és Debrecen sz. kir. város területén a főispáni teendőket nem a magyar kormány megbízásából látta el. Hallottam ugyan akkoriban, hogy őt erre a szerepre a megszálló hadsereg parancsnoka kérte volna fel, de ezt teljes lehetetlenségnek tartottam. Másutt is kísérletezett ugyan a román főparancsnokság ilyen „megbízásokkal”, de az erre a célra kiszemelt közéleti férfiak a végleges válasz megadása előtt azonnal érintkezésbe léptek a kormányommal. Hogy Rásó István ebben a tárgyban felkeresett volna és velem tárgyalt volna, arra nem emlékszem.

Szomjas Gusztávot épen azért nevezte ki kormányom főispánnak, hogy a magyar kormánynak legyen megbízottja Debrecen város

és Hajdúvármegye törvényhatóságánál.

Sajnos, a megszálló seregek főparancsnoka ezt a megbízást a nemzetközi jog megsértésével erőszakos uton megsemmisítette, így a magyar kormánynak az említett törvényhatóságok területén — de facto — nem volt főispánja.

VI.

Mikor Nagyméltóságod kormánya Szomjas Gusztávot főispánná kinevezte, adott-e felmentést Rásó Istvánnak a főispáni állás alól?

Válasz. A kormány a főispáni állás alól csak azt mentheti fel, akit vagy ő, vagy az előző kormány nevezett ki, és az újabb személy kinevezésekor szolgálatban állott.

Rásó István a román megszállás alatt nem a magyar kormány kinevezése alapján ténykedvén, felmentése iránt sem kellett intézkedni.

VII.

Mi volt az oka annak, hogy a Tiszántul több törvényhatóságában a Nagyméltóságod kormánya által kinevezett főispánok aktív működését a románok megakadályozták.

Válasz. Gondolom, ennek egyszerűen az volt az oka, hogy a románok érdekeik ellen valónak tekintették azt, hogy a határok végleges rendezése előtt olyan területen, amelyet ők szerettek volna megnyerni, a törvényes magyar kormánynak felelős exponeisei működjenek.

Találós kérdések

a N. E. P. kis katedráljából

Kik az esélyes pályázók a NEP-bőlse elnevezésre?

Jenes András, vagy ifju Balogh István?

Mi különbség van Jenes András és ifju Balogh István között?

Az egyiknek sikerült, a másiknak nem.

Melyik az igazi NEP típus?

Mező Ármán, ifju Balogh István, Jenes András, Lederer Mór, vagy Gergely Jenő?

Érezhető e már a város üzemi bitottságában ifju Balogh István szak-tudásának hatása?

Közérdek, vagy magánérdek-e, — hogy ifju Balogh István és dug-gazdag sógorsága I. osztályu ingyen-jeggyel utazgassanak a 40 milliós deficit-tel küzdő MÁV-on?

Mi különbség van

a dánosi tej,

a szigetvári mácesz,

a bicskei kóser tej és

a debreceni katonaló között?

Megfejtések:

A dánosi tejet Marton Béla,

a szigetvári máceszt a Weisz

bácsi és

a bicskei kósertejet Pálffy

Daun és

a debreceni katonalóvat Ba-

logh István szállítja.

Jövőre megtartják a „Hajdu Het”-et

Megirtuk már, hogy Hajduböszörmény városa a többi hajduvárosok bevonásával az ősszel nagyszabású Hajdu-hetet akart rendezni Hajduböszörményben. Ennek tervezett időpontja azonban ütközött a Tiszántúli Ipari Vásár ezévi terminusával, ennélfogva Hajduböszörmény a maga „Hajdu Het”-ét az évről elhalasztotta.

Hajdúvármegye közigazgatási bizottsági ülésén szóba került ez az ügy s abban állapodtak meg, hogy a jövő évre tervezett „Hajdu Het” időpontját úgy igyekeznek majd megállapítani, hogy sem az Ipari Vásár, sem pedig ez a hajdusági demonstráció egymást ne zavarhassák. — Hajdúvármegye különben megígérte a „Hajdu Het” legmesszebbmenő támogatását.

Az elszegényedett hadikölcsönkötvénytulajdonosok mozgalmá

A pénzügyminiszter által benyújtott költségvetés szerint az elszegényedett hadikölcsönkötvénytulajdonosok segélyezésére az eddigi 3 millió pengő helyett 3 millió 200 ezer pengőt fordítanak. Az érdekeltek rendkívül csekélynek tartják ezt az emelést s épen ezért mozgalmat indítottak az előirányzott segélyösszeg nagyobb, megfelelő mértékben való emelése érdekében. Kérvényt küldtek a parlamenti pártok vezetőihez és nagy nyomorukat ecsetelve, arra kérték őket, hogy a költségvetés tárgyalásánál legyenek az elszegényedett és kisjüvedelmű hadikölcsönkötvény-tulajdonosok szószólói.

Eckhardt Tibor Debrecenben

Eckhardt Tibor, a Független Kisgazdapárt népszerű vezére, a debreceni Függetlenségi Kör díszelnöke, április 25-én előadást tart Debrecenben a Függetlenségi Körben „Magyarország és Anglia” címmel s este a Kör vacsoráján felavatja a Kör ezüstlergét.

Ugyancsak április hó 25-én délután 3 órakor a Független Kisgazdapárt Piac ucca 9. sz. alatti helyiségében tisztántuli értekezletet tartanak, amelyen Eckhardt Tibor fog elnökölni.

Eckhardt Tibort nagy érdeklődéssel és szeretettel várja Debrecen független polgársága.

Mennyi a Hortobágy jószágállománya?

Az áprilisi esőzések a Hortobágy lezelőviszonyait nagyszerűen feljavították úgy, hogy az allattartó gazdák jószágait kihajhatták a pusztára.

Ez idő szerint három és fél ezer szarvasmarha, 16 ezer juh, 6 ezer sertés, 3 ezer birka legel a pompás legelőkön.

A vadlibák a Feketeföldön nagy kárt tettek, ami szokatlan, mert a

vadludak csak az idén lepték el óriási tömegekben a Hortobágyot.

A gazdaközönség körében a jónak indult legelőkre tekintettel az a nézet alakult ki, hogy a kaszálás rendjében változást kellene behozni. — Gondolni kellene a nyári inségre is és a feles részeseledésnél a széna javát ne engedjék elvinni a jószágtartók rovására, — hanem igazságosan kell a termést elosztani.

Augusztus 29-től szeptember 8-ig tartják meg a Tiszántúli Ipari Kiállítást és Árumintavásárt

Gyümölcs és élelmiszer-kiállítással, export-vásárral bekapcsolódik a mezőgazdaság is

A kereskedelmi és iparkamara csütörtökön délután tartott közgyűlésén bejelentette, hogy ez évben augusztus 29-től szeptember 8-ig tartja meg a Tiszántúli Ipari Kiállítást és Árumintavásárt. Érdekes, hogy a kamarának tulajdonképpen ez ideig még mindig nincs a kezében ennek a terminusnak az engedélyezése, jóllehet sokat járt már utána és még többet sürgette. Azonban a bürokrácia tehervonatan utazik ez az ügy is, sok forumot meg kell járnia véleményezés végett, össze kell egyeztetni a vidéki és fővárosi attrakciók időpontjait, amíg aztán véglegesen megszületik egy megfelelő időbeli elhelyezkedés a kiállítások sorozatában s aztán a megállapodásra ráütik a pecsétet.

Az idei TIKÁV-nál már csak a formai elintézés van hátra a minisztériumokban s így a kamara

eldöntöttnek vette a TIKÁV időpontját. Tehát augusztus 29-től szeptember 8-ig fog lefolyni az idei TIKÁV.

Dr Radó Rezső főtitkár hangsúlyozta, hogy nem a kamara kezdeményezése és javaslata volt ez az időpont, hanem az érdekelt-ség határozott kívánsága, amely

előtt a kamara vezetősége készséggel meghajlott. Előadta azt is, hogy az idei TIKÁV-ba bekapcsolódik a mezőgazda-ág is és pedig gyümölcs és élelmiszer kiállítással és export-vásárral. Ez minden esetre érdekesebbé, tartalmasabbá teszi a TIKÁV-ot és ha az időjárás kedvező marad és a Gondviselés megadja a jó termést is, akkor az őszi és téli gyümölcsök most körülbelül egy hónappal előbb hozhatók a piacra s így a TIKÁV időpontjában gyönyörű anyag kerülhet bemutatásra.

A gváripar szívesen fogadta az őszi terminust, amely az őszi és téli cikkeinek demonstrálására nyújthat jó alkalmat. És miután általában véve ősz a beszerzési időszak, ha a gazdasági helyzet javul, úgy az őszi TIKÁV-nak kétségkívül szép kilátásai is nyílnak. Mint azonban minden vállalkozás, úgy ez is sok körülménytől függ.

Egy bizonyos, hogy a kamara már is a legteljesebb erővel indította meg az előkészületeket az őszi TIKÁV-ra. Nagy súlyt helyezt most is természetesen a megfelelő propagandára, mert hiszen reklám nélkül nincs vásár, nincs üzlet. A kamara egész közgyűlése készséggel igérte meg az egész Tiszántúrra kiterjedőleg, hogy a legmesszebbmenőleg agítál a TIKÁV mellett, hogy az egész Tiszántúlnak minél szebb, minél érdekesebb gazdasági megnyilatkozása lehessen s felhívja a figyelmet erre az igen nehéz helyzetben levő, a trianoni sorsot is legjobban szenvedő országrészre.

Vitéz Horthy István a kormányról

Vitéz Horthy István lovassági tábornok politikai nyilatkozatot adott egy budapesti lapnak s ebben megállapította, hogy: „a nép teljesen elveszítette bizalmát Gömbös Gyula iránt. Olyan kormánynak kell következnie, amely a nemzet osztatlan bizalmára támaszkodik.” E megállapításhoz nem kell semmit hozzátennünk: milliók, a nemzet nagy többsége egyetért a tábornok ur véleményével.

Debreceni Első Takarékpénztár

Alakult 1846. évben

Foglalkozik a takarékpénztári és banküzlet minden ágával

Hírek

— Nagyszabású buzakiállítást rendeznek Debrecenben. A Tiszántúli Mezőgazdasági Kamara május hó 17—24 között Debrecenben mint egy 700 buzaminta és azok vizsgálati adatainak kiállításával kiállítást rendez. Fűkörképet és keresztmetszetét fogja adni e kiállítás az ország legfontosabb buzatermő vidékének, a Tiszántúlnak s ezzel a termelőnek és fogyasztónak, de a magyar buzatermelésnek és értékesítésnek is jó szolgálatot fog tenni.

— Megölte az örömhír. Csongrádon Pusztai Illés 26 éves helyettes tanítót most neveztek ki rendes tanítónak. A kinevezést a napokban közölték vele. A fiatal tanító a kinevezés hírére összeesett és meghalt. Szívszélhűdés ölte meg.

— Összetaposták a megvadult lovak a gazdát és a kocsist. Bak Sándor balmazújvárosi gazdálkodó és kocsisa, Szabó Gyula kétlovasszékén hazaigyekezett a szántásból. Ismeretlen okból a lovak megbokrosodtak és vad vágatásba kezdtek. Mindkét ember a lovak között esett. A megvadult állatok a gazdát és kocsisát összetaposták. Válságos állapotban a kórházba szállították őket.

— Orvosának megválasztása bizalom kérdése! Gyógyulásához viszont nagy mértékben hozzájárul, ha a szedett gyógyszer iránt is bi alommal viseltetik. Ezért vásároljon szükség esetén kizárólag valódi Aspirin-tablettát, amelyen a „Bayer” kereszt, mint a megbízhatóság jele látható.

— Szív- és érbetegségekben szenvedők a Siesta Szanatórium (Budapest, I., Ráth György u. 5.) szívvállomásán megtalálják mindazon különleges felszereléseket és berendezéseket, melyek a betegségek felismeréséhez és eredményes gyógyításához, az orvostudomány mai felfogása szerint, elengedhetetlenül szükségesek. A legfőbbekesebb „cambridgei” elektrokardiograph, legújabb típusú és legnagyobb teljesítményű Röntgen diagnosztikus és terápiás készülék. A szív munkabírásnak megállapítása, szénsavas s oxigén fürdők. Különleges diéták. Fedett napozó 9700 négyzetméteres parkban. Rendelés bejáró betegeknek is. Tájékoztatót az Igazgatóság nyújt.

— Eckhardt Tibor kispárt vezető a Nagykunságban. A Független Kispártapárt április 26-án, vasárnap pártgyűlést tart d. e. fél 11 órakor Kisújszálláson, d. u. fél 2 órakor Kunhegyesen és d. u. 3 órakor Kunmadarason. A gyűléseken résztvesznek: Eckhardt Tibor, báró Berg Miksa, Dinnyés Lajos, Lázár Imre, Rakovszky Tibor, Soltész János országgyűlési képviselők, továbbá Tildy Zoltán orsz. ügyvezető alelnök, Hegymegi Kiss Pál v. képviselő, Vásáry József felsőházi tag stb.

— BUDAPESTRE UTAZÓK FIGYELMÉBE ajánljuk a „Hungária” Gőz-, Kádfürdő és Vizgyógyintézetet — VII., Dohány ucca 44. — mint a főváros legolcsóbb s a pályaudvarokhoz legközelebb fekvő fürdőjét. Itt reggel 5 órakor nyitnak.

Rágalmazás és hivatalos irat tiltott felfedése címén indított pert Szabó József ny. százados dr. Görgey Márton ny. megyei tisztifőorvos ellen

Érdekes és minden részében bonyodalmas ügy foglalkoztatta csütörtökön délelőtt a járásbírószéket. Vádlottként dr. Görgey Márton, Hajdúvármegye ny. tiszti főorvosa szerepelt rágalmazással és hivatalos irat tiltott felfedezésével vádolva. Szabó József ny. százados jelentette az ügy szálat 1934-re nyulnak vissza. Dr. Görgey Márton vádlott védekezésében kitért az egyes részletekre és a következőket mondta:

— Az 1934-ben történt nyugdíjazásom után hallottam, hogy sugdosák szélteben a városban, hogy én a büntetésem nem vettem el kellőleg, mert kapom a nyugdíjat. Utána jártam, hogy ki terjeszti a men-de-mondát és legnagyobb meglepetésemre legjobb barátomra, Szabó József századosra, terelték a figyelmet. Szabó József ugyanez év szeptember 25-én feljött a rendelőmbe és erélyes hangon kérdőre vont, hogy igazak-e azok a vádak, amiket terjesztenek rólam a városban. Volt nekünk Debrecen egy bizalmas társaságunk, amelynek úgy Szabó József mint én tagjai vagyunk, ez a társaság kifelé a Magyar Tudományos Fajvédő Egyesület címét viseli. Szabó József a kérdéses alkalommal felszólított, hogy az egyesület előtt igazoljam magamat az elhangzott rágalmakkal szemben.

A képtelen vádakra felelni sem tudtam és nagyon felháborított a dolog.

— Kerestem elégtételt és védelmet a bizalmas társaságnál, több jelentést adtam be ebben az ügyben, de sem elégtételt, sem védelmet nem kaptam. Budapesten 1934 október 26-án tárgyalta a fegyelmi bíróság a belügyminisztériumban fegyelmi ügyemet. Fenti barátaimtól hallottam, hogy ugyanazok a vádak vannak a belügyminisztériumban is elterjedve ellenem, mint Debrecenben. Tudtomra adták, hogy a vádak debreceni barátaimtól származnak, akik engem tönkre tettek. — Hazajövet a tárgyalásról, Váradi Mórincz Bertalan jóbarátomnak elmondottam a budapesti dolgokat. Erre Mórincz Bertalan kijelentette, hogy tudomása szerint a bizalmas jelentéseket Szabó József küldi a belügyminisztériumba s ellenem is bizonyára ő küldötte, egyéb-

ként ő is hallotta Szabó Józseftől ugyanazokat a vádak. — Abban az időben értesültem arról is, mert a városban beszélgették, hogy Szabó József nyug. százados elmeállapotát megvizsgáltatta, Váradi Mórincz Bertalantól értesültem arról, hogy Szabó Józsefet két heti időtartamra berendelték az egyik budapesti katonakórházba. Minthogy én bűnvádi feljelentést akartam tenni Szabó József ellen, mint orvosember kötelességemnek tartottam, hogy meggyőződjem arról, hogy beszámítható emberrel állok szemben. Ezért felutaztam a fővárosba és ott a Hungária-köruti csapatkórház parancsnokánál jelentkeztem.

A kórház parancsnoka, Rassay főorvos kijelentette előttem, hogy ebben az ügyben nem sokra megyek, mert Szabó József perlekedési mániában szenved.

Hazatérve elkészítettem jelentésem a dandárnak és elküldtem. Előzőleg azonban megmutattam Váradi Mórincz Bertalannak és Thuróczy Istvánnak. Ugyanakkor átadtam Vásáry László bankigazgatónak is egy példányt a dandárhoz készült jelentésből, hogy ő is informálva legyen és megfelelő módon védekezzen Szabóval szemben.

— Azzal a váddal szemben, hogy tiltott közlést követtem el, hangsúlyozom, hogy én Szabó Józsefet nem kezeltem, mint orvos és így nem köt vele szemben a titoktartás. Kérem a valódiság bizonyítását és tanukul bejelentem: dr. Mező Sándor ügyészségi elnököt, Thuróczy István MÁV tanácsost, Várady Mórincz Bertalant, Szabó Mihály postaaltiszteletet. A bizonyítás elrendelését kérem közérdekből és jogos magánérdekből. Közérdek szerintem az, hogy rámutassak arra, hogy Szabó József közéleti purifikátor beteg elmével.

A bíróság Görgey Márton kihallgatása után Szabó Józsefnek adta meg a szót. Szabó József nem ellenzte a tanuk kihallgatását.

A bíróság ezután a tárgyalást elnapolta és a kért tanuk kihallgatását rendelte el.

A folytatólagos tárgyalást május 23-án tartják meg.

Meghűlés?

ASPIRIN segít!

Magyar gyárlomány a „Bayer” kereszttel, mely minden tablettán látható!

Gyógyszerárakban kapható. Utánzatokat utasítson vissza!

Adómérséklés a főbbgyermekes családok részére

A m. kir. pénzügyminiszter ur az 1933. évi 52.700—VII. számú rendelete folytán azon adózók, kiknek négy-nél több gyermekük van, s a jövedelem adónak azon ok miatt nem alanyai, mert 1000 pengőt elérő tiszta jövedelmük nincs, illetve 25.000 pengőt elérő tiszta vagyonuk nincs, a terhükre előírt föld, ház, általános kereseti adó, valamint az ezek után járó állami, törvényhatósági és egyéb községi adókból az ötödik és azon felüli gyermekei után egyenként 5 százalékos adómérséklésben részesíttetnek. Az adómérséklés iránti igény megállapítása az érdekelték bejelentése folytán történik meg.

Az idevonatkozó igényeket ez évi április hó végéig a városi adóhivatalnál, I. emelet 16. számú szobában kell bejelenteni, s ez alkalommal igazolni azt is, hogy háztartásukban hány önnálló keresettel nem bíró törvényes, törvényesített, mostoha, vagy örökbe fogadott gyermek, illetve unoka van. A bejelentés ezen körülmények irásbeli felsorolásával történik és a benyújtás alkalmával a bejelentő lappal igazolandó az a körülmény, hogy a bejelentővel egy háztartásban él és születési bizonyítvány, keresztelési jegy, vagy iskolai értesítővel a gyermek életbenléte. Azok, akik fenti bejelentésnek április hó végéig eleget tesznek, az adómérséklési kedvezményben ez évi január 1-től számított egy évi időre részesülnek.

Sem jobbra, sem balra, hanem előre!

„Sem jobbra, sem balra” nem megy szélsőségekbe a Kispártapárt, állapította meg egyik husvét nyilatkozatában Eckhardt Tibor. Mi egyenesen megyünk előre azon az úton, amely a népjogok teljessége és széles népreteg gazdasági boldogulása felé vezet.

A Városi Takarékszövetkezet és Hitelintézet R.-T. Debrecen igazgatósága, felügyelőbizottsága és tisztviselői kara mély megilletődéssel közli

KONCZ LAJOS

urnak, az Intézet ny. vezérigazgatójának

1936. évi április hó 16-án Budapesten bekövetkezett gyászos elhunytát. A megboldogult egész életének munkásságát szeretett intézetének felvirágoztatására és fejlesztésére áldozta.

Debrecen, 1936. évi április hó 17-én.

Emlékét kegyelettel fogjuk megőrizni!

/ SZINHÁZ /

SZINHÁZI HÉT

Na, tetszenek látni, egy szindarabnak jónak kell-e elsősorban lenni, hogy azt a nagyközönség meg is nézze. Példa erre Fodor Lászlónak, a nagyszerű írónak szindarabja az „Erettségi”, amely rohamosan közeledik a 25 ik előadásához. Ime egy szindarab, amely ebben a mesterségesen szított és valljuk be őszintén az új stílus által is elnézett Kardoss-ellenes hangulatban is kassza darabja a Csokonai Színháznak. Az „Erettségi” Horváth kisasszonyát Eszenyi Olga budapesti szereplése alatt Lőrinczy Irén adta. Szépen, ügyesen fogta fel szerepét, határozott sikere volt. Nyirati Márta viszont Lőrinczy Irén szerepét vette át és olyan sikerrel, hogy nem csodálkozunk a debreceni gimnazistákon — ha beleszerettek. Igen, a kis Nyirati. Végig neveltük a „Kölcsönkért feleség” et is. Szabad legyen ezt az operettet a pesti argóval megjelölni: „link darab”! E link darabban László Ila, de különösen Pillér felmulmaltá önmagát. Szenzációsan jó volt újra! — A Csokonai Színházra tehát kiírták a pályázatot. Horváth Árpád budapesti főrendező már Debrecenbe is érkezett és sorra végigjárta a törvényhatósági bizottság tagjait. — Egyet már tudunk Horváth Árpádról: ha netán ő kapná meg a színházat, — amint halljuk, szintársulata tul fog tengeni a rendezőktől. — Mert ha Horváthé lesz a színház, akkor nála a kiszivárgott hírek szerint rendező lesz: hát elsősorban a Horváth apósa: Remete Géza; Jávör (nem Jávör Pál) Angyal ur (nem Angyal Pál), no és természetesen, hogy a színgazgató is és még biztosan Pestről is hoz egy-két rendezőt. Sajnos, a társulat tagjairól még nem hallottunk, — de ezzel szemben Horváth dramaturgiájának neve már kiszivárgott. Mindenesetre Horváth Árpád vállalkozása elsőrendűnek ígérkezik és ha még meg jegyezzük, hogy Horváth Vay főispán, dr Kölcsey polgármester és Balogh Sándor kulturatanácsnok hivatalos jelöltje, mint ahogyan azt diszkusziótagjai állítják, úgy már előre tapsolhat neki a törvényhatóság. Kardoss Géza pedig nyugodjon meg és egyet tanuljon meg és ismerjen el: ő nem az új stílus embere. Mi ezt megmondtuk neki az új ezredév kezdetén, hogy Vásáry István után ő fog következni. A messze távolból hallhatja is már az induló közeledő akkordjait. — Május első napjai azonban megmondják majd, hogy ez az induló kinek harsog. — Egyébként a színház egyik közeli premierje és bemutató lesz. Egy pesti szerző új darabját Debrecenben kívánja bemutatni. Hogy ez a zenés vígjáték milyen, arra hadd mondjuk el csak azt, hogy az ősbemutatót Debrecenből a magyar rádió is közvetíteni fogja. — A Hungária mozgó ünnepi szenzációja a „Halálfejes lobogó” világfilm volt. Méltóztassanak azonban megnézni az „Örvény” című filmet. — Ezé a pazar francia filmé minden csodálatunk. A Hungária mozi az új kezében hamarosan Debrecen legelső premier-mozijává lett. (m. j.)

Felelős kiadó: HEGYMEGI KISS PÁL
DEUTSCH KÖNYVNYOMDA NYOMASA

Debrecen lelke

Kaptuk és közöljük az alábbi sorokat:

Igen tisztelt Szerkesztő Ur!

A kormány fővárosi két krajcáros napilapja husvét számában azal kedveskedett debreceni olvasóinak, hogy kiküldötte ide munkatársát. A tudósító, mint a kormánypártiaktól értesültem, valóban meg is jelent Debrecenben s nem más feladatra vállalkozott, mint hogy megkeresse Debrecen lelkét. Sietek kijelenteni, hogy meg is találta. Hogy hol? Azt viszont talán nekünk nem nehéz kitalálni. Hát:

„a Nemzeti Egységben, amelynek jobboldalisága egyre erőteljesebben domborodik ki Debrecenben”, no meg — az első debreceni nyilasezredben, amelyért szintén túlaradó örömmel tud lelkesedni. Ez egészen természetes is, merhiszen szeretném én azt a kormánypárti „kiküldött” tudósítót látni, amelyik próbálna máshol felfedezni Debrecen lelkét is, mint a Nemzeti Egységben és kapcsolt vidékén, a nyilasezrednél...

Ez tehát számomra éppenséggel nem volt meglepő és nagy megnyugvással hajtottam le fejemet és csakhamar el is szenderültem. Alomban azonban megjelent előttem Debrecen lelke, akárcsak nyílt szavazásnál a kormánypárt taborában a halott szavazók. Debrecen lelkének tejfehér volt az arca, tejfehér a szakála és tejfehér volt a bajusza is, amelynél jobboldalisága a legerőteljesebben kidomborodott, mert mondanom sem kell, hogy ez a bajusz már majdnem „a la Hitler” volt stuccolva...

Debrecen lelke persze „a jobboldali gondolat fellegvárában” trónolt. Hol is trónolhatna ma máshol? Es éppen a debreceni NEP hódolatát fogadta. A szónok itt is dr Szentpéteri Kun Béla ömeltósága, a NEP illusztris elnöke, volt, aki egyszerűen csak meglobogtatta kezében a két krajcáros kormányújság eme nevezetes husvét cikkét, amely Debrecen lelke nevében dörgedelmesen ostorozta a régi debreceni „szabadkőműves és liberális uralmat”.

Dr Szentpéteri Kun Béla ömeltósága, mint a NEP elnöke, a maga részéről is aláhuzta, hogy Debrecen valóban kitaszította lelkéből ezt a régi „szabadkőműves és liberális uralmat”, amelyhez a NEP-nek semmi köze. És nyilvánvalóan neki sincs és nem is volt.

Ezután feszült figyelem közben dr Nyiri Ernő ömeltósága, a debreceni NEP egyik kimagasló oszlopa, lépett elő, de ő csak egy éles jobbra átot csinált — a nyilaskeresztes ezredek irányában és aztán meghajtotta magát. Némán, legfentebb, mintha csak egyet nyelt volna... Ez már úgy látszik az üdvözlések reformja.

Majd jó Bakóczy Gábor bátyánk következett, aki husvét tejeskanát nyújtott át bizonyosan a Gazdafiócsoport nevében Debrecen lelkének...

E pillanatban azonban egészen véletlenül a fejemet a falhoz ütöttem — és képzelje tisztelt Szer-

kesztő Ur — e gyönyörű látomás nyomban eltűnt előlem. Felébredtem.

Igy a legnagyobb sajnálatomra nem közölhetem, hogy mit választott Debrecen lelke dr Szentpéteri Kun Béla ömeltóságának, milyen bizonyára szintén néma, gesztust intett oda dr Nyiri Ernő ömeltóságának és legfőképpen mit is csinált a tejeskanával?

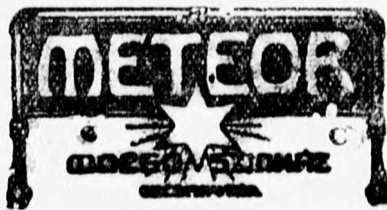
Ha tehát ez az irás nem tesz ki egy egész nyomtatott oldalt, kérem, bocsássa meg nekem. En különben sem versenyezhetek a két krajcáros kormányújság kiküldött tudósítójával. Fantáziában sem, amely fellegvárakban és fellegekben tud járni.

Kiváló tisztelettel egy csak földön járó

debreceni magyar

Amire nem fognak választ adni!

„Mindent megtettem — írja Eckhardt Tibor, — hogy megmentsem a választójogi reformot és visszautasítottam minden személynemnek, vagy pártomnak szóló előnyt, melynek ára a választójogi megállapodás lett volna. Ezt cáfolja meg a kormányújság, ha tudja!” Aligha csalódunk, ha azt hisszük, hogy a Kiszgazdapárt vezérének erre a kijelentésére néma csend lesz a tuloldalalon.

Szombaton: 2 és fél óras műsor!

Honkongi gyujtogató

Izgalmas dráma Richard Dix főszereplésével — Megelőzi: „Nyitott ablak” Gretl Theimer vígjátéka — Előadások: fél 7, 9 órakor.

Vasárnap:

Csókkal kezdődik...

Amerika legszebb világfilmje Herbert Marshall, Robert Montgomery, Norma Shearer főszereplésével — Megelőzi: „Afrika az ellentétek hazája” Előadások: 3, 5, 7, 9 órakor.

A szoboszlói gyógymedencék vállalatbaadása

Hajdusoboszló város közgyűlése a gyógymedence befejezésére vonatkozó munkákat a Tóth és Sebestyén RT. debreceni cégnek adta vállalatba 14,108 pengő összeggel. A többi építkezésekre vonatkozólag megsürgetik az engedélyezés megadását.

Vasárnap választ Szigetvár

A szigetvári kerületben báró Biedermann Imre és gróf Festetics Domonkos pártjának kölcsönös bizalmatlankodása közben lezajlott a háromnapos husvét „Treuga Dei” és hétfőn már ujult erővel rohanták meg egymás állásait a szembenálló felek. Jobbról s balról a legfantasztikusabb hírek keltek szárnyra, jórészt ellenőrizhetetlen híresztelések, amelyek csak arra jók, hogy a választókerületben fokozzák az amugy is egészségtelenül túlfeszített izgalmakat.

A kerület egyik községében jegyzőkönyvet vettek fel, amely szerint egy kormánypárti képviselő tiz pengőt adott valákinak, „ha agyonüti Biedermann Imrét”.

Érdekes gyűlése volt az ellenzéknek Csertőn, ahol gróf Festetics lakik. A csertőiek küldöttségben kérték Berki Gyulát, báró Biedermann Imre választásvezetőjét: menjen ki az ellenzéki jelölttel és az ellenzéki képviselőkkel Csertőre is, tartson gyűlést, mert a csertőiek hallani akarják földesuruk ellenfelének nézeteit is.

A csertői gyűlésen báró Biedermann Imre, Klein Antal kiszgazdapárti képviselő és Berki Gyula beszélt. A Festetics-uralom cseléd-sége természetesen igyekezett megzavarni a szónokokat, azonban kevés sikerrel, mert kiderült, hogy a közönség többsége kiszgazdapárti, — ezek pedig hallani akarták szónokukat és többségük révén érvényt is tudtak szerezni az akaratuknak.

A független kiszgazdapárt teljes erővel támogatja báró Biedermann Imrét, mint az egyesült ellenzék jelöltjét, Eckhardt Tibor szerdán este ismét vonatra ült Budapesten, több képviselő kíséretében Szigetvárra utazott, végigjárta a kerületnek mind ama községeit, amelyekbe legutóbbi ottléte alkalmával a miniszterelnökkel vívott pisztolypárbaja miatt nem jutott el.

Biedermann Imre báró erős szervezettel indult a választásba. A báró tiz hónap óta szervezte pártját és készült az új választásra. — Öt ezer nyolcszáz beszervezett választója van, amit a kormánypárt a legbizalmasabb emberei sem mernek lebecsülni. — Ehhez járul még azoknak nagy száma, akiket az agitáció és különösen Eckhardt Tibor személyes jelenléte vont a taborába. E szerint az ellenzék erejét 7—8000 szavazatra lehet becsülni és ennek győzelme csak a gőzhenger alkalmazása tudná megakadályozni.

Nyomtatványait

izléses kivitelben készíti

DEUTSCH NYOMDA
DEBRECEN, PIAC UCCA 77. SZ.